

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gld. 6 60
pol leta 6 „ 60 „ 3 30
četrť leta 3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasni in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Uredništvo
izhaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 2. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pisan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan K. Gorici.

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in za.

Tabor na Sv. Gori?

Živi svetnik Janez Obstrukcionist od Žlindre prižene na dan 12. t. m. svojo čredo s Kranjskega na pašo na Sv. Goro. Ta dan je bil določil sicer za tabor v Ljubljani, kjer je hotel napasti svoje verne z ljudskimi pravicami ter jih potem drugi dan 13. t. m. pripoditi na solčna goriška tla; ali ker je posegla vmes kranjska vlada ter prepovedala klerikalcem nameravano „klanje“ v stolnem mestu, da se bela Ljubljana ne poruči, se je načrt svetnika Janeza Obstrukcionista izjalovil.

V Ljubljano je nameraval pripeljati, kekor nam razlaga v dunajski „Information“, 15 do 20 tisoč mož, no, sem k nam na Gorisko jih pripelje pa bržčas nekaj manj. Ali pripelje pa jih vendar gotovo lepo število. Zato že težko pričakujemo dneva, na kateri bomo videli svetnika Janeza od Žlindre z rožnim vencem v roki „naprej“ moliti po Gorici, ali pa, ker ima lepo hreščeč glas, bo morda „naprej“ pel, kakor tisti romarji in romarice, katerih tuljenje je tako, da se zgraža ob njem vsak pameten človek, kdor isto čuje.

Nam je, odkrito rečemo, vse to, kar hoče početi Žlindra pri nas, le „špas“, in ako je primorski vladi prav, da se napravi s prihodom kranjskega „zveličarja“ na Gorisko nevarnost za javni mir in red, ter ako je prav knezonadškofjskemu ordinarijatu, da se profanuje Sv. Gora ter zadoni z groba katoliškega kardinala tromba skrajnega sovraštva med naše ljudstvo, nò, potem je vse prav. — Mi smo prepričani, da Šustersičevo početje mora priti tudi enkrat do konca in da se ljudstvo naveliča končno večnega slepljenja in farbanja....

Tukaj moramo za danes glede na nameravano romanje dr. Šustersiča na Sv. Goro le pribiti, da to romanje ne bo nikaka božja pot, marveč političen tabor. Dr. Žlindra je povedal dosti jasno, da pripelje svoje „ljudstvo“ na Sv. Goro v ta namen, da prisežejo tam, da ostanejo zvesti političnim nazorom pokojnega kardinala Missije, kateri je tako globoko posegel v politiko ter v vse delovanje Slovencev. Romanje na Sv. Goro je pobarval dr. Šustersič politično že poprej nego je

vedel, da mu vlada prepove tabor v Ljubljani. S političnim romanjem na grob kardinalov je hotel dati krono svojemu ljubljanskemu taboru. Ker pa tega ne bo, je gojovo, da ne pride dr. Šustersič kot lev-zmagovalec tulin na Sv. Goro, ampak pride kot razkačen maček pihat in sikat ogenj in žveplo nad vse, kar mu je neljubo. Da se bo zaletaval v prvi vrsti v liberalce, to pa je umevno samo po sebi. Radi tega je nevarnost, da prevzame „tabor“ na Sv. Gori naše nekaj onega, kar bi sicer ostalo na manifestacijskem shodu v Ljubljani, ako bi se ta vršil. In kdo ve, kaj vse se utegne pripetiti, ker tudi v naši deželi je slovensko ljudstvo deljeno na dva dela, na klerikalce in naprednjake ali „liberalce“. Kdo ve torej, kaj nameravajo klerikalci? Zlasti se, ker brez dvoma načenejo naši nunci na Sv. Goro za tisti dan kar se bo dalo svojega „ljudstva“. In to se bo vračalo nahujskano in fanatizirano med svoje sorojake drugega političnega mišljenja — ako ne pride še do kaj hujšega.

Ker ne bo v Ljubljani tabora za splošno volilno pravico in za druge „pravice“ ljudstva, pa mora biti na sveti Gori! Tako sodijo klerikalci, in v tak namen vabijo sedaj ljudi na Sv. Goro.

Dne 12. t. m. ima biti velik političen shod na Sv. Gori. Kranjska vlada je ustavila nevarne nakane klerikalcev za Ljubljano, bomo videli sedaj, kaj stori primorska glede na Sv. Goro? In kaj stori nadškofjski ordinarijat?

Nam je, kakor rečemo, vse eno, kar se zgodi. Ako pride pri tem morda kak fanatizovan klerikalec v nesrečo, prav mu bo stalo. Mi ostanemo pri tej reti ob strani ter bomo opazovali, pomilovaje čredo in voditelja, živega svetnika Janeza Obstrukcionista od Žlindre, ali izzvani se bomo z nali braniti. To povemo že naprej!

Sedaj pa naj se stori, kar komu drago.

„Slovenija“ slovenskim abiturijentom in akademikom.

Odbor dunajskega akad. društva „Slovenija“ nam je poslal dolg poziv z gorenjim naslovom. Ker je bil ta poziv prijavljen v

naših dnevnikih ter je že tam prišel v roke onim, katerim je namenjen, podajamo tu le nekaj iz tega poziva, kar se tiče programa omenjenega društva, in sicer:

Vodilna ideja našega programa je nacionalna. V času, ko se tudi med Slovenci širi indiferentizem v narodostnem oziru, zdi se nam na mestu, se posebej poudarjati potrebo povzdige narodne zavesti med vsemi Slovenci, kajti ni podcenjevati tega čustva kot impulz k delu. Kdor vó, kako je kultura bas na podlagi narodne ideje pognala najlepše cvetove, kako je dosegla umetnost in literatura narodov šele takrat višek, ko je začela zajemati iz neizčrpnega vira narodne duše, kdor dalje ve, kak pomen ima nacionalizem kot državotvorna sila, in kako se vsa zgodovina človeštva vrti le okrog nacionalnih in socijalnih nasprotev, — ta ne bo zval nacionalizma barbarstvo ali nazadovanje, pač pa mora priznati njegov velikanski pomen za napredek vseh posameznih narodov, iz česar rezultira celotni napredek človeštva. Narodnostna ideja bodi temelj vsega slovenskega življenja, temelj vsega našega delovanja: naš nacionalizem je radikalen. — Ni pa radikalizem sovinitizem, saj zahteva le, kar je Slovincem za njihov narodni procvit neobhodno potrebno, to pa seveda z vso odločnostjo. Radikalizem je dalje po svojem bistvu nasproten krizaizmu: njegov cilj, pri korenini iskati in zatirati zlo, ki ovira naš napredek, se da doseči le potom intenzivnega dela. Posledica kapitalističnega načina produkcije je socijalno gibanje, kakor je ravno v zadnjih desetletjih z vehementno silo stopilo na dnevni red. Gibanja, kakor je socijalno, ki ni morebiti delo kakih agitatorjev, temuč produkt konkretnih razmer, se ne sme zatreti. Mi mu posvečujemo vso pozornost. Posamezne njegove struje pa presojamo s stališča razmer, v katerih živi slovenski narod. Treba torej tako korenito proučevanja celega socijalnega gibanja, kakor tudi dobrega poznanja naših razmer, saj je brez slednjega vpešno narodno delo sploh nemogoče. Ostati moramo v vedni, ozki dotiki z narodom, ne le s takozvano inteligencijo, kajti ta se ne reprezentuje naroda, temveč tudi s široko ljudsko maso, ravnanje se po slovenijanskem od slavnega Ilira Vraza izrečenem geslu: Iz naroda za narod!

Tem splošnim opazkam naj sledi program: — „Slovenija“

1. — se smatra važnim organom v javni vseslovenski narodni organizaciji. Zbira in vzgaja slovensko akademsko mladino; vsestransko radikalno delo za narodni obost in procvit, bodisi v kulturnem, bodisi v narodno-gospodarskem oziru smatra za prvo dolžnost vsakega Slovenijana. Tej dolžnosti se uklanjajo vse druge.

2. — zahteva za svoj narod vse pravice, izvirajoče iz enakopravnosti in enakoveljavnosti.

3. — smatra narodno šolstvo pogojem kulturnega procvita med Slovenci in zahteva odločno ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

4. — smatra organizovano narodno-gospodarsko delo temeljnim pogojem narodne samostalnosti.

5. — smatra razdirajoče razlike med narodom, izvirajoče iz imetka in nasprotstva med duševnim in telesnim delom, za neopravičene; razliko, izvirajočo iz neomikanosti, upošteva in hoče z razširjanjem vsestranske omike manjšati to zlo.

6. — prizna vedi in umetnosti vsestransko svobodo.

7. — je nepolitično društvo. Z ničemer niti z brzojavkami, niti z adresami se ne utika v prasanje dnevne politike.

8. — smatra vero za privatno zadevo društvenikov, ki ne sodi v njen delokrog.

9. — želi si prijateljskih odnosov z vsemi slovensko- in slovansko-narodnimi društvi, katere po svojih programih ne nasprotujejo njenemu programu. Z ostalimi stopa v dotiko le tedaj, kadar veleva narodna dolžnost.

10. — ne stoji na stališču brezpogojnega zadoščenja z orožjem.

Domače in razne novice.

Gg. naročnike opozarjamo, da smo nastopili z današnjo številko zadnje četrtletje. Kdor je z naročnino v zastanku, naj se požuri, sicer list ustavimo, kakor smo storili pred malo časom vsem onim, ki za letos še niso nič poslali.

Osebnosti. Imenovan je redarstveni komisar A. Zekely svetovalcem, red. komisar Oskar Podbernik višjim red. komisarjem in

— 15 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

»Ne ponašaj se s svojo močjo, ker so še boljši od tebe. Jaz tega nisem videl, toda moj oče je bil priča nekaj takemu, kar se je bilo pripetilo na dvoru Karola, rimskega cesarja. K njemu je prišel na posete kralj Kazimir z mnogimi dvorniki, med katerimi je bil tudi radi svoje moči sloveči Stašek Telek, sin vojvode Andreja. Cesar se jel hvaliti, da ima med svojimi ljudmi Čeha, ki objame medveda okrog pasu ter ga zadavi. Priredili so predstavo in Čeh je res dva medveda drugega za drugim zadavil na mestu.

Naš kralj se je temu zelo čudil in se ob enem bal, da bi moral osramočen oditi, torej je dejal: »Velika je v resnici moč tega človeka, toda moj Telek se ne da osramotiti od njega. Na to so sklenili, da se čez tri dni poskusita oba korenjaka. Šešlo se je mnogo gospode in slavnih vitezov, in čez tri dni sta se Čeh in Telek spoprijela na grajskem dvorišču; toda borba ni dolgo trajala. Komaj sta se dobro objela, je že zlomil Telek Čehu križ in mu polomil vsa rebra ter

komaj nekoliko živega, pohvaljen od kralja, izpustil iz rok.«

Od tega časa so ga imenovali hrusta. Enkrat je sam zanesel v stolp velik zvon, katerega je dvajset meščanov komaj moglo premakniti z mesta.

»Ali koliko je bil star?« vpraša Zbišek.

»On je bil še mlad.«

Med tem se je Povala iz Tačeva, jezdé na desni strani kneginje, končno sklonil k njenemu ušesu in jej povedal čisto resnico o znanem nedavnem dogodku ter jo ob enem poprosil, naj podpre njegovo prošnjo, kadar se potegne pri kralju za Zbiška, katerega je radi njegove drznosti čakal težak odgovor. Kneginja, kateri je bil Zbišek všeč, je s tugo začula to novico ter je bila radi nje zelo vznemirjena.

»Krakovski škof mi je naklonjen,« je rekel Povala; »nemara se da naprositi, kakor tudi kraljica, toda čim več bo prošnikov, tem bolje bo za mladeniča.«

»Ako se kraljica potegne zanj, pa mu niti jeden las ne pade z glave,« reče Ana Danuta, »ker jo kralj radi njenih čednostij in njene dote zelo spoštuje, ali to zlasti sedaj, ko je rešena sranote nerodovitnosti.

Toda v Krakovu je kraljeva najljubša sestra, kneginja Zemovitova, k tej pojdite! Jaz storim, kar mi bo mogoče, toda ona je njegova sestra, katero ima on rad, jaz pa sem zgolj njegova sorodnica.«

*) Zgodovinsko.

»Kralj ima rad tudi vas, milostljiva gospa.«

»Ej, ne tako, kakor njo,« odvrne dovolj otožno kneginja. »Meni podari zgolj prstan, njej pa celo verižico; meni lisičjo kožo, njej pa sobolovino. Nikogar izmed svojih sorodnikov ne ljubi kralj tako, kakor Aleksandro. Ne mine dan, da bi odšla od njega s praznimi rokami.«

Tako se razgovarjajo so se približali Krakovu. Njihovo spremstvo, ki je bilo številno že od Tinca, se je tu še povečalo. Srečali so kmete, ki so šli v mesto na čelu svojih mladeničev, nekateri v vojaški, drugi pa v poletni opravi pod slamnatimi klobuki. Nekateri so jezdili na konjih, drugi so se peljali na vozeh z ženami in hčerkami, katere so hotele videti že davno napovedane bojne igre. Ponekje je bila cesta popolnoma zaphana z vozovi trgovcev, kateri se niso smeli izogniti Krakovu, da bi mesto ne imelo od tega dobička. Vozili so na vozovih sol, vosek, zrno, ribe, kože in kožuhovine, konopje in drva. Drugi vozovi so bili naloženi s suknom, s sodčki piva ter z raznim blagom, v mestu potrebnim. Krakov je bilo mogoče že dobro videti; kraljevi, gosposki in mestni vrtovi, ki so od vseh strani obkoljevali mesto, za njimi pa grajsko obzidje in cerkveni stolpi. Čim bolj so se bližali mestu, tem večje je bilo gibanje, in skozi mestna vrata so se le s težavo prerili.

»To je mesto! Nemara ni temu drugega podobnega na svetu,« reče Matija.

red. koncipist dr. Josip Mlekuš komisarjem pri red. ravnateljstvu v Trstu.

Vipavska železnica. — S kolodvora južne železnice smo dobili od ravnateljstva državnih železnic v Trstu v laščini sestavljeni urnik nove krajevine železnice Gorica-Ajdovščina. Vozni red po uradnem „Conducteurju“ smo že natisnili v „Soči“ 13. pr. m. Razlika je le mala pri zjutrajšnjih vlakih. Urnik je torej tak-le:

zjut.	zvečer	Postaje:	zjut.	zvečer
8:55	7:15	Gorica . . .	6:35	6:20
9:08	7:27	St. Peter . . .	6:24	6:09
9:22	7:40	Volčjadraga . .	6:12	5:54
9:35	7:53	Prvčina . . .	5:58	5:39
9:45	8:03	Dornberg . . .	5:53	5:34
9:56	8:13	Selo	5:43	5:21
10:09	8:26	Kamuje	5:29	5:06
10:17	8:34	Dobravlj . . .	5:21	4:58
10:26	8:41	Sv. Križ-Cesta .	5:15	4:52
10:35	8:50	Ajdovščina . .	5:05	4:40

Zveza, katere nastane vsled te nove železnice z Dunajem, Ljubljano, Trstom itd., je taka-le:

7:00	8:40	Dunaj . . .	8:50	9:15
11:44	5:40	Gradec . . .	4:12	4:21
3:59	12:58	Ljubljana . .	11:23	11:45
6:20	4:35	Trst	8:45	8:30
7:06	5:26	Nabrežina . .	8:02	7:56
6:35	5:10	Červinjan . .	8:13	10:15
7:47	5:53	Tržič	7:35	7:29
8:20	6:26	Krmin	—	6:59
8:48	6:34	Gorica	7:00	6:57

Črta pod minutami, od 600 do 559 pomenja ponočne ure. Torej ako se kdo pelje zvečer z brzovlakom ob 7. z Dunaja, je v Gorici zjutraj ob 8:46, kjer prestopi, ako ima, recimo opravilo v Ajdovščini, na Vipavsko železnico ob 8:55 ter je v Ajdovščini ob 10:35. Za postni vlak, ki odide zvečer ob 8:40 z Dunaja, ima zvezo drugi večer ob 7:15 iz Gorice, kamor dospe ob 6:56. — Iz Ajdovščine na Dunaj n. pr. se odpotuje zjutraj ob 5:05 ter se dospe z brzovlakom na Dunaj ob 8:50 zvečer.

Cena za III. razred na Vipavski železnici ne bo 52 kr., kakor sporočeno, marveč celo 58 kr. — Kakor se vidi, se je postavil urnik tako radi zvez z južno železnico. Že prav, ali na vsak način je potreba pri tej krajevni železnici vpoštovati tudi krajevine razmere, ker železnica ni zgrajena le za dunajske agente, marveč tudi za naše Vipavce, ki stojijo v stalni zvezi z Gorico, in za te je treba napraviti zveze tako, kakor smo govorili.

K raznim nevšečnostim pri tej železnici prihaja se ta-le: V St. Petru pri Gorici je napravljena postaja ali dovozne ceste ni. Pod ranjšim grofom Coroninijem se je bilo zavezalo šempetersko županstvo zgraditi to dovožno cesto, kakih 40 ali 50 m, nič več, ali sedanjio županstvo se je branilo to storiti, in tako ni ceste; vsled tega pa je višji nadzornik železnice že določil, da se vlak v St. Petru ne bo ustavljal, dokler se ne napravi

omenjena cesta. Kaj vendar misli šempetersko županstvo, ki je vendar „katoliško-narodno“, da dela take sitnosti?! Čujemo celo, da tiči g. dekan za to rečjo. Ali je to res?!

Ta postaja v St. Petru je jako važna, ker tu se bo vstavljal marsikdo, ki bo imel opravila v severnejšem delu mesta, pa tudi na sodnji, saj ga pelje pot iz St. Petra naravnost gori; — kdo se bo vozil skozi St. Andrež na južni kolodvor in od tam recimo v Gosposko ulico, ko pride sem skozi Podturen in čez Živinski trg gotovo za polovico časa poprej. In ta postaja ne bo delovala, ker ni dovozne ceste; za 40 ali 50 m ceste delajo take sitnosti in zapreke. Kaj sklep bivšega starasinstva in šempeterskega dobrotnika grofa C. nič ne velja?!

V Ajdovščini se je zgodilo nekaj nečuvnega. Povabili so več veljakov, ajdovskih in enega iz Lokavca, pred dnevi na kolodvor ob 4. uri pop. Gospodje pridejo, čakajo in čakajo, ali čakajo zaman, kajti nikogar ni od nikoder. Slednjič zvedo, da je postajenacelnik v neki bližnji krčmi. Posljejo k njemu, kaj da je, ali ta jim da sporočiti, da komisija je že odšla, in ako pa hočejo kaj vprašati ali vedeti, pa naj pridejo k njemu v krčmo. Naši možje so na tako ravnanje, umevno, odšli indignirani vsak na svoj kraj. — Pa je treba tudi precejšnje porcije nesramnosti, da se vodi tako za nos naše može-veljake! Upamo, da so dali ti tudi primeren odgovor na pristojno mesto. — Od postaje iz Gorice do postaje v Ajdovščini je 34 km; do St. Petra 4, do Volčjadrage 9, do Prvčine 14, do Dornberga 16, do Batuj 19, do Kamenj 24, do Dobravlj 27, do Sv. Križ-Ceste 30.

Pripominjamo se, da urnik smo dobili s kolodvora v laškem jeziku. Radi bi vedeli, zakaj in kako se je to zgodilo. Ali ni slov. urnikov? Ali si na kolodvoru nalašč dovoljujejo tako draženje, da pošiljajo slov. listu laski urnik? Že izvemo.

Iz Ajdovščine smo dobili ob 8:40 tako-le brzovlak: Živio železnica otvorjena! Slavnost velikanska. Občinstvo pričakuje prvi vlak?

Razglas c. kr. namestništva za Primorje za dné 16. septembra 1902. l., št. 24721, o definitivni določitvi deželnih doklad v pokneženi grofiji Goriski in diščanski za leto 1902.

Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je blagovolilo z Najvišjim odlokom od 5. septembra 1902. najmilostneje potrditi sklep deželnega zbora poknežene grofije Goriske in Gradišanske z dné 18. julija 1902. o pobiranju deželnih doklad in davščin za leto 1902.

Pobirale se bodo torej v prilog deželnemu zalogu poknežene grofije Goriske in Gradišanske za leto 1902. od dneva objavljanja tega razglaša te-le doklade, in sicer: a) doklada 18% na državni zemljiški davek; b) doklada 20% na hišnino in najemnino; c) doklada 25% na obrtnino, dohodnino in plačarino od visjih službenih prejemkov; d) doklada 80% na užitnino vina, mošta in mesa; e) davščina po 1 K od vsakega hektolitra na drobno potocenega piva z omejitvijo

vendar, da se ta davščina ne sme pobirati niti pri izdelovanju niti pri uvoznji piva.

Na tukajšnjem ženskem izobraževališču se je bilo oglasilo letos k vsprejemnemu izpitu 83 Slovenk. Sprejetih je bilo 40, ker je na zavodu prostora le za to število.

Pogodbovalna komisija. — Ministerstvo za poljedelstvo je razpisovalo na temelju zakona od 9. dec. 1883. o pogodbovanju Krasa v naši deželi predsednikom komisije namesniškega podpredsednika v p., Alojzija vit. Bosizio.

Železniški urniki ob pričetku jesenske dobe s 1. oktobrom kažejo prav izdatne spremembe. Mi smo pohiteli, da smo v današnji „Soči“ podali povsem točen urnik proge Kormin-Trst z vsemi zvezami od Benetk, Dunaja, Pešte, Zagreba in Reke. Kdor ume čitati urnik, dobi v njem najnovejši povsem točen vozni red.

G. dr. Karol Pečnik v Aleksandriji je pristopil s 1. sept. kot sodrug k tvrdki S. Bensilum. Eksport posebno kranjskih in stajerskih pridelkov mu jako dobro vspeva (na Kranjskem dela največ z g. Iv. Majdičem v Kranju); obžaluje, da mu ni bilo še moči dobiti na Goriskem dobre relacije. Potrebuje n. pr. več vagonov kostanja. Kdo bi mu ga preskrbel? Istotako se peča tvrdka z drugimi rečmi na pr. z usnjarijo (posebno dober kup „pofel“ gre izvrstno) itd., sploh se da specati vse pridelke in izdelke, ki grejo v Trst. G. doktor poroča dalje, da veletvrdka S. Bensilum gre rada vsakemu na roko ter daje tudi rada poduk, kako in kaj, kar kdo potrebuje. Poskus nič ne stane, ako se pa kaj najde, je vendarle vredno.

Kdor bi kaj želel, naj se obrne naravnost na g. dr. Pečnika.

Vpisovanje na eksportni akademiji. — Prijave za prvi tečaj eksportne akademije c. kr. avstrijskega trgovskega muzeja so bile tako številne, da se je moralo zaključiti vpisovanje že drugi dan. Nasproti temu pa so se vpisavali v enoletni splošni komercialni oddelek absolventi srednjih in visjih obrtnih šol do začetka oktobra.

Slavnost na Nabrežini. — Prijazna naša Nabrežina je doživela v nedeljo zopet lep naroden dan. Vozelica pevskega društva „Nabrežina“, katero je poveljal impozantni nastop pevskega društva „Hajdrih“ s Proseka, je vspela naravnost izbornu vkljub dovolj neprijetnemu veternemu vremenu. — Vrt nasproti znani narodni gostilni „pri Nemcu“ za kolodvorom je bil prav lepo prirejen za tako veselico. Vihralo je nešteto zastav, samih trobojnic, na obeh straneh odra pa sta dobili prostor društveni zastavi „Nabrežine“ in „Hajdriha“. — Udeležba je bila precej številna, dasi bi morala biti večja. Odkar pa je zavel med delavci mokraški duh, se ti izogibajo — narodnih veselic. Raje ostajajo po krčmah, kjer s furlanskimi sodrugi prepevajo internacionalno — t. j. lasko. Tudi tamošnja godba rada kljubuje, dasi ima od občine prostor in razsvečavo brezplačno (Zakaj pa?!). Zato je oskrbel koncertno godbo orhester diletantov, za ples pa godci iz Trsta.

Ako je vse res, kar smo slišali, nabrežinske godbe ne moremo več priporočati narodnim društvom; naj svira edino le mokračem. — Dileantski orhester je sviral pri veselici štiri komade, in to prav dobro. Naj bi se le vzdržal tudi zanaprej. — Proseško društvo „Hajdrih“, ki se odlikuje z ličnimi čepicami, je pelo Ipavčev „Pozdrav“ (moški zbor) in veliki Bendlov mešani zbor „Križaci na morju“. Kar čuditi se je, da je mogoč v priprosti vasi tako velik, tako izvežban zbor; tu se nam kaže, kaj zmore dobra volja in vneto rodoljubno srce. „Hajdrih“ je žel tudi zaslužno pohvalo. Čast mu!

Nasim čitateljem že dobro znano pevsko društvo „Nabrežina“ je nastopilo z dvema moškima zboroma: Sattnerjev „Na planine“ in Eisenhuttov „Krasni spol i lju bav“. Izvršitev seveda prav dobra. Omenimo le to, da je bil tempo v drugem delu „Na planine“ napačen, prepočasen.

K sklepu je vzbujala veliko smeha in živahne zabave igrice „Lokavi snubač“. — Na to živahen ples.

Pevsko društvo „Hajdrih“ je pozneje prepevalo v veliki gostilniški sobi „pri Nemcu“. To je bil pravi duševni užitek, kakršnega človek kmalu ne pozabi. In sredi te navdušenosti je v vnetih besedah nazdravil g. Makso Cotič, urednik „Eдинosti“, vzajemnemu delu tržaskih in goriskih Slovencev. Hvala mu za lepe besede o pravem času!

Tako je zopet minula nedelja, na katero smemo biti z narodnega stališča ponosni. Naj bi jih bilo še mnogo, mnogo!

Krščansko-katoliško zmerjanje. — Vsakdo, ki ni slep ali zaslepljen po strankarskem fanatizmu, mora rad ali nerad pripoznati, da sta „Gorica“ in „Prim. List“ uvedla v polemiko ton, ki je ostuden, narodu našemu v sramoto in Kristovi cerkvi v nečast. Ako je potem „Soča“ postala v slučajih tudi brezobzirna in rabila izraze, ki bi bili sicer izostili, je le naravna posledica klerikalnega izzivanja.

Zdi se, da naši kavci nočejo stvarne polemike brez osebnega sovraštva in ostudnega zmerjanja. — Danes teden smo napisali nekaj stvarne polemike brez sence kake osebnosti, razžalitve, — na kar se je vsula potem v „Gorici“ na znano osebo ploha samih — barab.

Baraba tje, baraba sem! In vendar vé vsakdo, da tako podlo opsovana oseba je ugleden član v vodstvu velike političke stranke, spoštovan veliko dalje zunaj onih mej, kamor sega le glas Gregorčičevega lista. — Taka je ljubezen do bližnjega v klerikalnih vrstah. Na tako podle načine hočejo osebno žaliti političkega nasprotnika. Ako jim pa „Soča“ le v obče katero trpko zruča v obraz, pa bodo govorili o surovostih! — Taki so najnovejši apostoli jeze in sovraštva! Kristus bi vzel bič in jih pognal iz svojega svetišča!

Ponesrečil je pevski kurat, preč. g. Jan. Kumar. Peljal se je do kapelice sv. Mihaela maševat, kar se je konj splasil, in g. kurat je padel z voza tako nesrečno, da si je zvil roko ter se močno poškodoval na glavi.

»Tukaj je, kakor bi neprestano imeli semenj,« reče jeden pevec. »Ali je že dolgo, kar ste bili zadnjič tukaj?«

»Da, dolgo je že. Vsekakor pa se čudim, kakor bi ga videl prvikrat, ker prihajam iz divjih krajin.«

»Pravijo, da je Krakov od časov kralja Jagiela značno narastel.«

»To je tudi resnica. Od časa, kar je ta veliki knez litevski stopil na prestol, so bile neizmerne pokrajine litevske in ruske odprte krakovski trgovini in vsled tega se je nastanilo v mestu vsaki dan več ljudij, postavilo več hiš in nakopičilo bogastva in mesto je postalo jedno izmed najodličnejših na svetu.«

»Križarska mesta so tudi znamenita,« oglašil se jeden izmed viteških pevcev.

»Ko bi le mogli vdreti va-nje!« odvrne Matija.

»Ondi bi bilo dovolj plena.«

Toda Povala je mislil na nekaj drugega, zlasti na to, da mladi Zbišek, zapeljan po svoji vročernosti, stopa sedaj nekako volku v žrelo. Gospodar iz Tačeva, strog in neizprosen ob času boja, je imel vendar v svojih krepkih prsih pravcato golobičje srce in ker je vedel bolje nego drugi, kaj pričakuje zločinca, zato mu je bilo žal za mladeniča.

»Neprestano premišlujem,« je dejal kneginji, »ali naj povem kralju, kar se je bilo pripetilo, ali ne. Ako se Križar ne pritoži, ne bo ničesar; ako se pa pritoži, bilo bi nemara bolje sporočiti to kralju poprej, da se preveč ne razsrdi.«

»Ako zamore Križar koga ugonobiti, gotovo ne opusti tega,« odvrne kneginja, »toda poprej še poročem temu mladeniču, naj se pridruži našemu dvoru.

Nemara kralj našega dvornika ne bo prestrogo kaznoval.«

Po teh besedah pokliče Zbiška, kateri je skočil s konja, ko je poizvedel, za kaj gre, objel kneginji noge ter pritrdil z največjim veseljem, da hoče biti njen dvornik, ne toliko radi večje varnosti, marveč radi tega, da je mogel ostati blizu Danuše.

Med tem vpraša Povala Matijca:

»Kje se nameravate nastaniti?«

»V krčmi.«

»V krčmah že davno ni praznega prostora.«

»Tedaj pa krenem k znanemu trgovcu Amileju; nemara nas sprejme v svojo hišo?«

»Jaz vam pa pravim: Bodite moji gostje! Vaš bratranec bi se mogel s kneginjimi dvorniki nastaniti na gradu, toda bolje bode zanj, ako kralju ne pride takoj pred oči. Kar bi on storil v prvi jezi, tega ne stori v drugi. Vrh tega bi morala tudi razdeliti svoj živež, vozove in služabnike, za to pa je treba časa. Dobro se boste imeli pri meni.«

Matija, dasiravno vznemirjen radi tega, da Povala toliko misli na nevarnost, ki ju čaka, sprejme hvaležno vabilo, na kar prispó v mesto. Toda oba z Zbiškom sta znovič pozabila za trenutek na svoje skrbi pri pogledu na čuda, ki so ju obkoljevala. Na Litvi in za mejo sta videla zgolj posamezne gradove in izmed mest zgolj samo Vilno, neredno pozidano in požgano, vso v pepelu in blatu, in tu so pogostoma pozidane trgovske hiše bile lepše in večje, nego ondotni velikoknežji grad. Dokaj hiš je bilo seveda lesenih, pa tudi te so vzbujale začudenje vsled svojih

visokih sten in lepih streh; zlasti okusno narejena so bila okna, obrobljena s svincom, od katerih so se odbijali žarki zahajajočega solnca, da si si lahko mislil, da je v hiši požar. V ulicah, blizo velikega trga, je bilo dokaj hiš iz rudečih opeke, ali iz kamenja pozidanih, z visokimi stropi ter s črnimi križi po stenah. Stale so druga poleg druge v vrsti kakor vojaki, nekatere široke, druge ozke, vse pa lepe, z visokimi obokanimi vežami ter pogostoma opremljene s svetil razpelom, ali s sliko svete božje Porodnice nad vrati. Bile so ulice, v katerih je bilo videti dve vrsti hiš, nad katerimi se je razgrinjal kos neba; ulica je bila tlakovana s kamenjem, na obeh straneh pa, kamor je le moglo segati oko, so bile zgolj prodajalnice in prodajalnice, prenapolnjene vsakovrstnega, pogostoma povsem nepoznanega blaga, po katerem se je v boju na plen privajen Matija oziral s poželjivim očesom. Še večje začudenje pa so vzbudile v njima javne stavbe, cerkev blažene Device Marije na »Rinku« (trgu), rotovž z ogromno kletjo, v katerih se je prodajalo mrzlo pivo, kakor tudi druge cerkve, skladišče sukna ter ogromni »mercatorium«, prirejen za tujezemske trgovce, poslopje, v katerem je bila spravljena mestna tehnica (vaga), brivnice, kopelji, poslopja, v katerih so topili vosek, zlatnina, srebro, pivovarne ter cele gore sodov poleg tako imenovanega »Schrot-ama«, z jedno besedo: izobilje in bogastvo, katerega bi si celo premožen gospodar, ki ne pozna mesta, niti predstavljati ne mogel.

(Dalje pride).

„Pevsko in glasbeno društvo“ vabi vse one učence, ki mislijo obiskovati društveno solo, da se oglasijo danes popoldne ob dveh radi dogovora glede urnika. Natančen urnik se objavi pozneje. Danes zvečer od 8.—9. ure je vaja možkega zbora.

Kdo ve kaj? — Med št. Petrom ob Soti in Foljanom v Furlaniji so potegnili meseca julija iz Soče truplo neznanega človeka, ki je mogel biti star 30—40 let, kolikor se je dalo sploh konstatovati, ker truplo je bilo že nekoliko razpadlo in razjedeno, da ni bilo mogoče popisati isto natančneje. Vse poizvedbe, kdo bi bil oni človek, so ostale doslej brez uspeha. Kdor bi kaj vedel, naj sporoči glavarstvu v Gradišču.

Poštna razmere v št. Andrežu. — Pisejo nam: „Znano je, da je št. Andrež prav tik Gorice, t. j. mesta, še bližje pa je pošte na kolodvoru. In vendar smo s poštnimi pošiljankami tako daleč, kakor najbolj oddaljena gorska vas. Večkrat se pripeti, da čakajo razne poštna pošiljanka celih 24 ur na pošti predno jih stranka dobi. Posebno se zdi težko vsaki stranki, ko dobi včasih prav nujno pismo šele naslednjega dne. Temu ni dosedaj nihče kriv, ali vendar bi se dalo temu opomoči prav z majnim troškom. Sedaj se vzajema na pošti enkrat na dan, in to okoli poldne. Da bi se občinskemu slugi plača nekoliko povišala, t. j. samo 20 K, bi imeli pošto dvakrat na dan in sicer: ob 8. zjutraj in ob 4. popoldne, ker je samo 10—15 minut daljave; in to bi bilo za vse stranke primerno. Teh 20 K pa bi morala plačati nekoliko občina, nekoliko pa pošta.“

Izpred sodnije. — Pred sodniki je stal 75 letni Blaž Tinta iz Gorenjevasi, obtožen krive izpovedbe pri okr. sodnji v Kanalu gledé dveh zneskov gld. 14 in gld. 16 na škodo zeta Ant. Šaligoja. Ali ker so priče izpovedale ugodno za obtoženca, je bilo videti, da je tožba bolj „domačega“ značaja, in starec je bil oproščen.

66-letni voznik Ludvik Pavlin iz Kreda je šel dne 12. avgusta letos s težkim vozom po cesti Kamno-Lom-Podbrdo. V nekem klancu, kjer se pot tudi zavije, je priletela iz hiše 20 mesecev stara deklica Katarina Čuferjeva proti vozu. Prišla je pod voz ter našla tam smrt. Orožniški postajevođa gosp. Mesar je bil priča ter je izpovedal ugodno za obtoženca, da ni mogel preprečiti nesreče. Pavlin je bil obtožbe oproščen. Na razpravi se je povdarjalo tudi, da skozi 40 dolgih let, odkar je voznik, ni bil nikdar kaznovan.

Okrajna posojilnica v Kanalu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo, bode imela vsled § 30. društvenih pravil svoj izvanredni občni zbor dne 19. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v občinski dvorani v Kanalu. Dnevni red: Volitev načelnstva in nadzorstva. — K obilni udeležbi vabi načelnstvo.

Izredni občni zbor tolminskega učiteljskega društva se bo vršil v nedeljo dne 5. oktobra ob 1. uri popoldne v prostorih ljudske šole v Kobaridu. Dnevni red: 1. Volitev novega odbora. 2. Predlogi in nasveti. — K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Droblj. — Posestnikom občine gradiščanske ob Soti so odpisali gledé na točo z dne 21. jul. letos davka K 75456; odpisali so jim tudi naklade. — Okr. glavarstvo v Gradišču je prepovedalo poljskim čuvajem občine krminske nositi puško; odslej bodo imeli le sablje. — Soski most pri Gorici, ki vodi v Pevmo, postaja nevaren. Vozovi s težo nad 25 kvintalov, ne smejo čez. Čas je pač, da se most pravočasno popravi in preuredi ter se ne čaka šele — razpok ali nesreč! — Trdka Josip Goriup v Gorici otvori za en mesec ali dva tovarno za umetni led. Tovarna bo stala v Tržaški ulici tik Gorjupove pivarne. — V Korenjskem rebru je pot ozka. Kmet Pertovt je šel s svojimi volovi počasi po rebru, ker pride nasproti neki izvošček, ki zadene z vozom v jednega vola ter ga rani nevarno na enem očesu. Pertovt je vložil tožbo radi poškodbe živali. — Vlada je dala odboru za pomoč proti pelagri v Gradišču svoto 10.000 K na razpolago. —

Za naš „Kazipot“. — Čas je tu, ko zbiramo nove podatke za „Kazipot“ l. 1903., oziroma spremembe, ki so se dovršile od lani. — Ob tej priliki opozarjamo vse gg. trgovce, obrtnike in druge rojake, ki imajo v tem oziru kake želje, da se sami oglasijo. — Oglasijo naj se posebno tisti, ki so bili lani izpuščeni ali so v tem letu ustanovili kako trgovino ali obrt...

„Kazipot“ je danes kaj važna, mnogo rabljena knjiga. Ona je nekako zrcalo naše

dežele v mnogem oziru. Zato bodi točna, kolikor je to v človeških močeh. Da bodo podatki kolikor le mogoče novi, knjiga ne pojde v tisk pred decembrom, ker smo nabavili toliko materiala, da je postavljena cela.

Oglase sprejemamo že zdaj. Za prednostne strani velja načelo: kdor prej pride, prej melje!

Listnica. — Radi poznanjanka prostora smo morali odložiti za prihodnje več gradiva, med njim tudi odgovor g. prof. Berbuču na njegovo farbanje po „Gorici“ in na ono, katero je poslal v Ljubljano v zadevi nemške šole v Gorici.

Razgled po svetu.

Rekurz za slovenske šole v Trstu odbit. — V soboto je dobil g. dr. Gregorin v roke odlok ministerstva, s katerim je odbit rekurz za slov. šole v Trstu. Odlok se glasi: št. 59312

VI

Gospodu

Josipu Vodopivcu in drugom

Tukaj.

Vsled odloka c. kr. namestništva od dne 19. t. m. št. 24511/VII. se naznanja, da c. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk z odločbo od dne 29. avgusta 1902. št. 27102. de 1899. ni ugodilo vašemu rekuru proti namestniškemu odloku od dne 2. maja 1899. št. 3453/VII., nanašajočemu se na zavrnitev vaše prošnje za ustanovljenje ljudske šole se slovenskim učnim jezikom v mestu tržaškem in to iz razlogov, obseženih v odločbi, proti kateri ste se pritožili.

Ta odločba temelji v prvi vrsti na uvaževanju, da v predloženem slučaju ne gre za šolo, katere ustanovitev se sme naložiti proti volji onega, kateri je dolžan isto vzdrževati ter da je kakor takega v konkretnem slučaju smatrati občino tržaško samo.

Za župana:

Aseor Verneda.

„Id.“ pravi na to, da je storjen s tem odlokom korak naprej v boju za slov. šolo v Trstu, ker — tako pravi „nam je s to formalno rešitvijo vsaj dana prilika, da s svojo opravičeno zahtevo pridemo enkrat pred upravno sodišče, katero je, kakor se je naglašalo večkrat v podobnem slučaju, sodilo v prilog čifutom v galiskem mestu Brody, kateri so zahtevali nemško šolo od poljske občine.

Dotična razsodba upravnega sodišča je izrekla načelo, da se je o ustanovljanju šol v že obstoječi šolski občini ozirati na dejansko potrebo v zvezi z določbami člena XIX. državnih osnovnih zakonov. O dejanski potrebi slovenske šole v Trstu pa pač ne more dvomiti nikdo — najmanj pa državne oblasti! Da zahteva načelo ravnopravnosti, da se tržaškim Slovincem da vsaj ena ljudska šola, ko jih imajo Italijani trinajst, o tem menda tudi ne morejo dvomiti iste državne oblasti.“

Počakajmo torej, kaj poreče upravno sodišče.

V Tinjanu v Istri je zmagala pri občinskih volitvah hrvatska stranka v vseh treh razredih. Lahki pihajo radi tega ter vložé — rekurz!

Emil Zola — umrl. Pred kratkim se je povrnil Emil Zola, ta francoski duševni velikan, v Pariz — v smrt. Zadušili so ga plini v spalni sobi iz prižganega kamina, v katerem je počila menda cev. Soprogga je poklicala, naj odpre okno, da jo duši; on je težko vstal, ali padel vznak ter se zadušil v plinih, gospa pa se je onesvestila. Zjutraj so dobili njega mrtvega. Tako je preminul ta slavni sin Francije.

Državna višja realka v Ljubljani bo slavila dne 4. t. m. 50 letnico svojega obstanka. Da se ta znameniti dan v zgodovini zavoda primerno proslavi, se je sestavil poseben slavnostni odbor Slovencev in Nemcev, ki so pohajali ta zavod. Odbor vabi nekdanje učence, da se udeležijo slavlja v kar mogoče velikem številu.

Zveza slov. posojilnic v Celju bo imela dne 22. t. m. v Velikovcu na Koroskem svoj izvanredni občni zbor. Na dnevnem redu je tudi poročilo revizorja o koroskih posojilnicah, pouk o raznih posojilničnih zadevah, poročilo o cepljenju nekaterih koroskih posojilnic od slov. Zveze, volitev pododbora za Korosko itd. Poročali bodo Mih. Vošnjak, dr. Dečko, tajnik Fr. Jost in kanonik Fr. Treiber.

Pred kratkim smo dobili XII. letopis slovenskih posojilnic za leto 1901. Sestavil

je letopis marljivi tajnik Zveze g. Fr. Jost, pregledno in umljivo. Letopis je zanimiv prispevek k splošnemu pregledu razvijanja naših posojilnic ter važno merilo v našem narodnem gospodarstvu.

Laški tolovaji v Zadru. — Urednik Kisić, pesnik Katalinić-Jeretov in knjigar Šarić so se sprehajali ob morski obali v Zadru. Kar se približa Kisiću, uredniku „Nar. lista“, neki lahonček ter se začne prepirati z njim. Za njim so se zbirali drugi. Lahonček je udaril Kisića, da se je opotekel, Šarić je hitel na pomoč, in nastal je velik pretep. Šarića so skoro ubili, Katalinić-Jeretova je udaril nekdo po glavi z bokserjem, da je padel v nezavest. Prišel je bil pomagat en redar, ali tega je laška druhal obkoljila, da ni mogel nič. Tako tolovajstvo so vprizorili laški tolovaji v Zadru. Nad tem „činom“ se Lahni ne zgražajo, ne, to se je vršilo v znaku dvatisočetne kulture!

Slavnosti na Šipki. — Pred 25 leti je divjala ljuta borba med Turki in Rusi na Šipki. Šipka je klanec, na kateri dospeš od starega bolgarskega kraljevega mesta Tirnove po cesti, ki pelje proti Balkanu ter prekorači v klancu Šipka balkansko pogorje. Na južni strani Balkana je ta cesta jako strma; na višini leži naravna utrdba sv. Nikole. Pet mesecev je trajal hud boj na Šipki, ki pa je skotčil z zmago Rusov in z osvobojo Bolgarske izpod turške jarma. — Od dne 23. sept. t. l. do sobote so trajale na tem klancu velike vojaške slavnosti, katere je uprizorila bolgarska vlada. Udeležili so se slavnosti tudi ruski vojaki, na čelu jim veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Slavnosti so skotale imponantno; imajo pa tudi svoj politični pomen, kajti te dni se je manifestovalo, da na Balkanu imajo gospodariti slovanski rodovi z Rusi na čelu ter da tam doli drugorodci nimajo nič opraviti.

Zanimivo gibanje med židi. — O židih velja splošno prepričanje, da „tulijo vedno z volkovi“, da so pristasi večine, in v Avstriji, da so bili vedno na strani Nemcev, Lahov in Madjarjev proti Slovanom. — To je resnično. Zato tudi je dobil med Slovani antisemitizem prav ugodna tla. — Toda časi se spreminjajo. Židje niso zeli dovolj hvale od Nemcev, Lahov in Madjarjev za vso podporo proti Slovanom, marveč množé se antisemitiske vrste. Med gospodujočimi nemškimi strankami vlada že marsikje antisemitiska struja, zato je naravno, da židje ne morejo več iti čez drn in strn s takimi gospodujočimi Nemci, ker bi redili gada tudi na svojih prsih. — Zategadel je nastalo med židi gibanje, katero ni brez pomena. Za danes bodi dovolj, ako „Sotine“ citatelje po svoji časnikarski dolžnosti obvestimo o tem gibanju. — Pojavlja se stranka — narodnih židov. Ta se hoče boriti za pravice — židovskega naroda, ki bodi jednakopraven z vsemi drugimi narodi, in sicer naj se izvršuje načelo enakopravnosti na podlagi — narodne avtonomije. Zategadel je ta židovska stranka za enakopravnost in enakoveljavnost vseh narodov, ki naj se upravljajo sami v vseh svojih verskih, narodnih in kulturnih zadevah. Ta stranka je proti nemškimi antisemitom, nacionalcem in vsenemcem, je v teoriji proti premoči Nemcev nad drugimi narodi itd. — Njeno pravo glasilo je dunajski „Jüdisches Volksblatt“. Ta list n. pr. ponuja Čehom na Dunaju in na Moravskem pomoč svoje stranke, toda s pogojem, da tudi ondi priznajo židom enake pravice, t. j. da se odpovedó antisemitizmu. „J. V.“ od 5. pr. m. pravi n. pr. v neki polemiki z dunajskim „Slovanom“ tako:

„Den „Slovan“ können wir versichern, dass unser gegensätzlicher Standpunkt in dieser Frage uns von dem Grundsatz der nationalen Gleichberechtigung aller Nationen Oesterreichs auf Grundlage der nationalen Autonomie nicht abbringen kann.“

Die Juden stehen heute grösstenteils im deutschen Lager. Wollen die Tschechen ihre Bundesgenossenschaft, so stellen wir folgende Bedingungen an die Tschechen: Ablehnung des Antisemitismus in jeder Form, Anerkennung der jüdischen Nationalität und Unterstützung der Juden bei Erlangung der nationalen Autonomie. Dann wird die böhmische Nation keinen besseren Freund haben als die Nationaljuden.“

Stranka narodnih židov se ni prodrla med tem plemenom, toda množi se. In ako bi kdaj združila pod jedno zastavo vse žide, ubožce in bogataše, bi to ne ostalo brez vpliva na avstrijske razmere.

Kolera v Aleksandriji. — Poročajo nam iz Aleksandrije, da kolera tam hudo razsaja. Slovenk je umrlo že kakih 10 samo v Aleksandriji; ozdravela je doslej le jedna, in ta je neka Saksida, gotovo doma z Vipavskega, iz Dornberga?

Na otoku Skellija je zadela mesto Modica grozna katastrofa. Nastal je bil velikanski vihar z deževjem, nekaj nezalisanega. Vihar je razsajal po celi pokrajini Sirakuza ter je razdjal hiše, njive, pridelke in umoril na stotine ljudi ter jih pometal v morje. — Sedaj pa poročajo, da so se viharji ponovili ter prizadeli velikansko škodo.

Razne vesti. — V Jesenicah na Gorenjskem je prestopilo k protestantovski veri te dni 18 oseb. Vojna šola na Dunaju bo praznovala 30. t. m. svojo 50-letnico. — V Opatiji je bilo navzočih dne 24. pr. m. 1808 oseb. — Burski generali pridejo sredi t. m. v Berolin ter poprosijo nemškega cesarja za avdijenco. — Princezinja Hohenberg, soproga prestolonaslednika Franca Ferdinanda, je povila sina. — Nemški cesar vrne poset laškemu kralju baje začetkom februarja prih. leta. — Z Lipskega poročajo, da je ponesrečilo na planini Kuhstejn 14 turistov. Trije so bili mrtvi takoj, drugi so nevarno ranjeni. — Defraudanta Jelineka so potegnili iz Donave.

Narodno gospodarstvo.

Na Gorenje-Avstrijskem, dne 21. septembra 1902. — (Dopis.) — Med razne dopisnike cenj. lista „Soča“ naj se oglašim še jaz s par vrsticami, ker bi morebiti hotelo koga zanimati, kako da je v teh severnih krajih; posebno me priganja k temu slaba organizacija našega kmeta. Kmet je res siromak, posebno pri nas na Goriškem. Največji njegov pridelek je vinoreja in sadje. Kar zadeva doma, če ima ravno nihko vladno pomoč, se naš kmet s svojimi zlatimi rokami tuintam še drži pokoncu, da se preživi in zdrži težko kmetško breme; ali po večini gleda izpod krova hiš goriškega kmeta skrb, kaj bo, ako gre tako naprej, po večini gleda iz naših hiš skrb in beda. Veselje obdaja našega kmeta, kadar mu lepo obrodi trta in sadje. Nasprotno pa ga zopet žalost prime, kadar dozori, da ne ve kam z njim in kako vse pripraviti v denar. Kupci sicer prihajajo in kupujejo v slepo ceno, tako da naš kmet dobi najmanj, tujci pa si polnijo žepe z dobičkom našega kmeta. Temu v opomoč so že vstali nekateri rodoljubni možje, ki snujejo sadjarska in vinarska društva. Ali, žal, da se za ta društva naš kmet premalo zanima. Pogejmo, kako se tukaj razprodaja naše gorisko sadje. Česnje so razprodajali po 40 kr. kilo, breskvi, hruške itd. ravno tako; čespe so menda pri nas od 3 do 4 kr., tukaj pa se prodajajo na drobno po 30 kr. kilo, grozdje od 40 do 50 kr. Poglejte, koliko lepega dobička bi lahko imeli mi sami, kateri pa po večini spravljajo tujci v svoj žep. Kaj ne bi tukaj lahko po večjih trgih in mestih imela naša sadjarska društva svoje razprodajalce, in ki bi lahko veliko ceneje razprodajali nego drugi, toliko da bi moglo tudi nižje delavsko ljudstvo seči po njem. Ali v tako visoko ceno, kakor se sedaj prodaja, je le za gospode, ki ima denar. Delavci in sploh manj premožni sloji s svojim piclim zaslužkom ne morejo seči po tako dragem sadju.

Kaj pa z vinom? Ako bo naš kmelovalec tako napredoval v vinarstvu, ga bo tudi toliko, da ne bo vedel, kam z njim, ako se ne dobi izvoza v druge kraje. Dosedaj imajo naša vina največ izvoza na Kranjsko; tukaj ni duha ne sluha o našem dobrem vinu, in večina jih je, da niti ne vedo, da pri nas raste vinska trta. Mar ni to žalostno?

(Konec prih.)

Književnost.

Knjige družbe sv. Mohorja. — Dobili smo knjige družbe sv. Mohorja za leto 1903., in sicer: Koledar; Zgodbe sv. pisma; Zimski večeri, knjiga za odraslo mladino; spisal Jozef Stritar; Veliki trgovec, povest, spisal Engelbert Gangl; Poljedelstvo, slovenskim gospodarjem v pouk spisal Viljem Rohrman, II. del, posebno poljedelstvo; Slava Gospodu! molitvenik. Knjige so ljudstvu, kateremu so namenjene, dobrodošle — le molitvenikov je še več kot preveč v vsaki kmetški hiši. Čas bi bil, da se neha z izdajanjem molitvenikov, ter namesto istih izda kaka koristnejša knjiga. To priporočamo družbinemu odboru v premislek.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA

Moderce
pariške zadnje novosti
kupite najbolje in najceneje pri
J. Zorniku, Goriška ulica 7.

dobro moje trgovine, stejem si
za dobilo od mnogobrojnih
starih dam jako hvalno pri-
kazila in cenila moj dobrih, pre-
moderco, da se pri meni
vse moderce kakor se vidi
po modilih, ki jih držim
vse moderce kakor drugod.

J. ZORNIK
GORICA

Pozor!

Št. 639.

Razglas prodaje.

V državnem gozdu Panovic pri Gorici se prodaja v jeseni in zimi 1902/3 v oddelkih 11c in 20c nerazdeljeno na izvoznih potih gozda okoli 200 kubičnih metrov stavbno uporabljivega hrastovega lesa od 2 m dolgoti naprej. Kupoželjni se vabijo predložiti dotične pismene ponudbe, predvidevajo z jedno krono kolekom do 13. oktobra 1902 pri ces. kr. gozdnom in grajščinskem oskrbništvu v Gorici na Solkanski cesti št. 5, v katerih se odločno izrečejo, da se obvežejo v slučaju sprejete ponudbe vložiti kot varščino (kavcijo) v gotovini ali v državnih papirjih v povprečnem znesku 20 procentov kupninskega zneska v gozdno skladišče.

Kupni predmeti se lahko ogledajo vsak čas v gozdu, kupne pogodbe pa pri c. kr. oskrbništvu gozdov in grajščin v Gorici.

Gorica, dne 29. septembra 1902.
C. kr. oskrbništvu gozdnih uradov.
Perndanner.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.
TRGOVINA NA D'OBNO IN DEBELO.
Najceneje kupovališče nirsberškega in drobnega blaga ter tkanja, preje in nitij.
POTREBŠČINE
za pisarnice, kadike in popotnike.
Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBŠČINE
za krojače in čevljarje.
Svetinjlce. — Rožni veni. — Mašne knjižice.
Mišna obuvala za vse letne čase.
Posebnost:
Semena za zelenjavo, trave in detelje.
Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krojačarje, prodajalce pejmih s in trgih ter na deželi. 2 35-8

C. kr. privil.
civilna, vojaška in uradniška krojačnica
M. Poveraja v Gorici
na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna suknja kam-
garn, piquet lastnik, adria, ševjot itd., blaga iz av-
strijskih in inozemskih tovaru ter gotove obleke, perilo
vseh vrst in spadojce priprave k paradnim oblekam
za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se
prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemo-
goča vsaka konkurenca.
Obleke vsake mode od 3 do 9 let K 2-40 in više
vrhne suknje vsake mode 15—24—
hlade za čisto duhovščino 28—3—
3 metre 20 cm
črne ali modrega kamgarna za snažno obleko,
primerno za vsakega ženina samo za gl. 4-50.
Pošilja se po povzetju. Kar ne ugaja, se
sprejme nazaj.
Razprodaja dežnikov!

Kormin-Nabrežina in obratno.														
Kraji nad Trstom in pod Korminom kažejo zveze te proge z onimi od Nabrežine naprej in v Italiji.														
Oseb.	Naglič.	Oseb.	Oseb.	Oseb.	Oseb.	Naglič.	Naglič.	Oseb.	Postaje		Oseb.	Naglič.	Oseb.	Oseb.
1018	1002	1008	1014	1016	1010	1006	1004	1012			1011	1003	1005	1007
I. II. III. razred									I. II. III. razred					
7-00	8-25	1-10	—	—	8-40	—	8-15	—	odh.	Dunaj . . .	doh.	8-50	—	5-45
8-—	9-—	—	—	—	10-00	—	8-—	—	doh.	Budapest . .	doh.	9-20	—	6-32
6-42	9-01	9-42	—	—	4-51	—	8-34	—	doh.	Nabrežina . .	doh.	8-32	—	10-51
—	10-40	10-40	—	—	8-30	—	1-40	—	doh.	Zagreb . . .	doh.	3-28	—	7-05
—	5-30	5-30	—	—	5-10	—	5-10	—	doh.	Reka . . .	doh.	11-18	—	12-17
6-20	8-25	9-—	12-30	—	4-35	5-30	8-25	9-25	doh.	Trst . . .	17	7-36	8-45	10-40
—	—	9-16	12-45	—	4-50	—	8-42	9-52	doh.	Miramar . . .	10	7-21	—	11-08
6-38	—	9-21	12-50	—	4-55	—	8-42	10-02	doh.	Grljan . . .	9	7-15	—	11-05
6-44	—	9-27	12-56	—	5-01	—	8-57	10-22	doh.	Sv. Križ . . .	6	7-07	—	10-58
6-55	8-52	9-40	—	—	5-14	—	8-57	10-22	doh.	Nabrežina . .	17	6-54	8-16	10-47
7-06	9-10	10-02	—	—	5-26	—	9-02	11-05	doh.	Nabrežina . .	50	6-37	8-02	10-42
7-23	9-22	10-08	1-07	—	5-32	—	9-22	11-26	doh.	Bivij . . .	47	6-27	—	10-35
7-39	9-32	10-30	1-26	—	5-40	—	9-32	11-44	doh.	Devins-Seslanj .	43	6-13	—	10-23
10-47	—	—	6-30	—	5-51	—	9-30	—	doh.	Tržič . . .	35	5-53	7-36	9-54
7-47	9-33	10-31	1-28	—	5-53	6-23	9-24	11-46	doh.	Zveza Benetke .	—	—	7-00	—
7-57	9-42	10-39	1-35	—	6-01	6-30	9-31	11-58	doh.	Tržič . . .	35	5-50	7-35	9-49
8-11	9-51	10-51	1-44	—	6-11	6-38	9-40	12-14	doh.	Ronki . . .	30	5-38	7-29	9-43
8-18	—	10-57	1-49	—	6-17	—	9-44	—	doh.	Zagrad . . .	25	5-25	7-21	9-34
8-21	—	11-07	1-57	—	6-25	—	9-52	—	doh.	Gradišče-Zdrav .	23	5-17	7-16	—
8-46	10-07	11-18	2-06	—	6-34	6-56	10-—	12-34	doh.	Rubije-Sovodnje .	18	5-06	7-09	9-36
6-04	10-12	11-28	2-16	—	6-43	7-01	10-06	—	doh.	Gorica . . .	12	4-44	6-48	9-04
6-14	—	11-35	2-23	—	6-50	—	10-13	—	doh.	Muša p . . .	7	4-34	—	8-31
6-27	10-25	11-46	2-32	—	6-59	7-15	10-22	—	doh.	Kormin . . .	—	4-20	6-31	8-50
6-37	10-35	11-56	—	—	7-26	—	—	—	doh.	Kormin . . .	—	—	6-05	8-35
7-32	11-10	12-55	—	—	8-—	—	—	—	doh.	Videm . . .	—	—	8-—	—
11-52	2-10	6-16	—	—	11-05	—	—	—	doh.	Benetke . . .	—	—	11-35	4-45
3-45	4-16	8-12	—	—	2-—	—	—	—	doh.	Verona P. V. .	—	—	9-16	2-21
11-59	7-35	11-25	—	—	6-15	—	—	—	doh.	Milan . . .	—	—	6-10	11-25
12-36	12-11	12-36	—	—	10-12	—	—	—	doh.	Genova . . .	—	—	8-35	6-35
6-35	5-59	—	—	—	2-31	—	—	—	doh.	Nica . . .	—	—	6-30	2-05
10-45	10-45	6-34	—	—	6-34	—	—	—	doh.	Firence . . .	—	—	3-00	9-10
6-40	6-40	1-10	—	—	1-10	—	—	—	doh.	Rim . . .	—	—	9-30	2-30
1-36	1-36	6-35	—	—	6-35	—	—	—	doh.	Napoli . . .	—	—	11-15	8-—
8-16	8-16	6-07	—	—	6-07	—	—	—	doh.	Brindisi . . .	—	—	9-42	—

„Goriška ljudska posojilnica“
vpisana zadruga z omejenim jamstvom.
Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec. 1901. tako:
Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.
Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 6%.
Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.
Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila se dajejo le zadrugnikom.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 3.
Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.
Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Naznanilo.
Z ozirom na to, da se je pre-
selila c. kr. okrajna in okrožna sod-
nija, c. kr. davkarija in drugi uradi
v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si
dovoljuje podpisani priporočati slavnemu
občinstvu na deželi svojo dobroznano
gostilno
„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)
v Kapucinski ulici
katera je preskrbljena z dobro ku-
hinjo ter toči izvrstna bela in črna
domača vina. Preskrbljeno je s so-
bami za prenočišča ter s hlevi za konje
in vozove.
Svojim rojakom v mestu in na de-
želi se toplo priporoča udani
Ivan Katnik, lastnik.

Dobre ure in po ceni!
s 3-letnim pismenim jamstvom
razpošilja na zasebnike
prva tovarna ur v Mostu (brn)
Hanns Konrad,
Izvr. ur ter zlatar — Most (Češko).
Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75;
srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna
verzična fl. 1-20; budilnik iz niklja
fl. 1-95.
Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetilje iz razstav ter tisoče priznanih
pisem. — Ilustrovan cenik za: tonj!

E. LEBHERZ
Gorica
tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst,
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice
Apollo

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu
v Gorici in na deželi, svojo
prodajalnico jestvin.
V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke
iz M. jdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi
raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac,
pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-
Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlie ter drugo
v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in
po zmernih cenah.
Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovca v Semeniški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)
priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Anton Pečenko
Vrta ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela **briskih, dal-**
in črna vina **matinskih in**
iz vipavskih, **isterskih**
furlanskih, **vinogradov.**
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene z. nerna. Postrežba poštena

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Švicarska urarska obrt.
Samo 16 K.
Naznanjamo vsem večšakom,
častnikom, poštnim, železniškim
in redarskim uradnikom kakor
tudi vsakomur ki rabi dobro
uro, da smo opreželi
edino razprodajo
novoiznajdene origi-
nalne genske 14-
karatne remont. ure
zlatega-elektro-pla-
que, sestav glas-
hütte. Te ure imajo
protimagnetne pre-
ciziski urni stroj, so
najnatančnejše reguli-
rane in preskušene
in dajamo za vsako uro 3-letno pismeno jamstvo.
Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov,
je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo
iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s
14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu,
in večaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki
velja 200 kron. Edina ura na svetu, katere ne zgubi
nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000
dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena
uri za gospode ali dame le 16 kron poštnina in col-
nina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan moš-
njček od usnja. Krasne in moderne verzične od zla-
tega plaque za gospode ali dame (tudi ovratnjice) po
3-— 5-— in 8-— K. Ako ura ne ugaja, se sprejme
nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpo-
šiljanje po poštnem povzetju ali predplačilo.
Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur**
„Chronos Base“ (švicar). Za pisma v Švicu je
staviti znamko za 25 stol., na dopisnice 10 stol.

Čistilna voda „Reale“
iz vrelcev Mathias, lastnina
Henrika Mattonija v Budimpešti
je toplo priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli »Glauber« in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
hitrim in dobrim učinkom.
Zaloga za Gorico:
Lekarna G. B. Pontoni.